

Праћење стања и прогноза аерополена

Праћење стања и прогноза алергеног аерополена на територији Града Новог Сада

- извештај за август -

Сарадници Истраживачко-развојног института за информационе технологије биосистема - БиоСенс из Новог Сада су извршили експертизу квантитативних података 24 типа аерополена: јавор, јова, амброзија, пелен, бреза, конопље, граб, пепељуге, леска, јасен, орах, дуд, борови, боквица, платан, траве, топола, храст, киселица, врба, чемпреси и тиса, липа, брест и коприве. Међу набројаним врстама се налазе најзначајнији узрочници поленских алергија али и типови значајни у пољопривреди.

Узорковање и анализу ваздуха је спровела Лабораторија за палинологију, Департмана за биологију и екологију ПМФ-а у Новом Саду. Континуирано узорковање полена и спора суспендованих у ваздуху по Хирстовом волуметријском принципу је спроведено апаратом ("Lanzoni VPPS 2000"), који је постављен на крову зграде Департмана за биологију и екологију од априла месеца 2002. године. На основу уговора о јавној набавци услуге: „Праћење стања и прогноза алергеног аерополена на територији Града Новог Сада“ бр. VI-401-14/24-51 од 10.05.2024., извршено је узорковање, анализа дневних концентрација и експертиза података о стању аерополена од 1. до 31. августа 2024. Месечни извештај за август је формиран од података о дневним концентрацијама аерополена за 31 дан (График 1 и Прилог 1).

Дневне концентрације ($\text{ПЗ}/\text{m}^3$ ваздуха) горе наведених типова полена употребљене су за формирање текстуалног извештаја о стању и полена у протеклој и прогнозу полена у текућој седмици и извештаја о ризику за настанак алергијских реакција. Како би ускладили резултате мониторинга са принципом кожног тестирања у Србији (тест осетљивости на полен дрвећа, трава и корова), графички је приказано дневно варирање присуства ових класа аерополена (График 1).

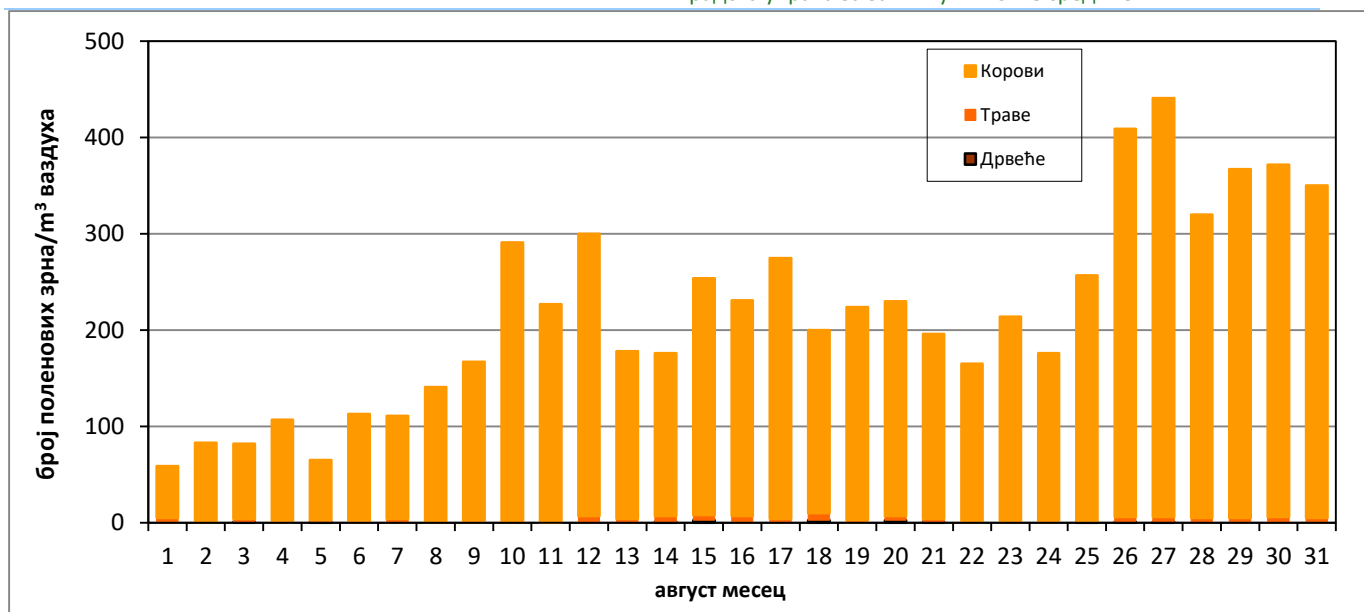

График 1. Однос полена дрвећа, трава и корова у укупним просечним дневним концентрацијама током августа 2024. год. у Новом Саду

За период мерења од 1. до 31. августа 2024. године за полен: дрвећа (График 2а), трава (график 2б) и корова (график 2в) приказано је варирање дневних концентрација и израчунати су трендови просечних дневних концентрација.

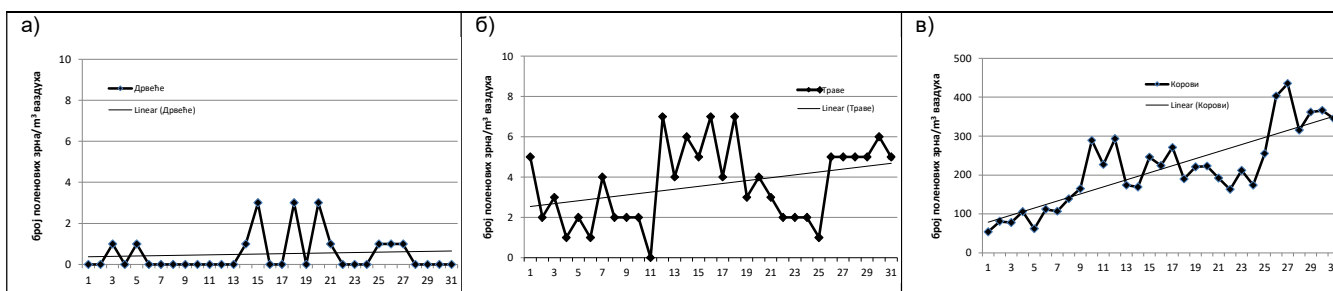

График 2. Варирање и тренд просечних дневних концентрација полена: дрвећа (а), трава (б) и корова (в) током августа 2024.год. у Новом Саду

У августу су регистрована појединачна поленова зрна дрвећа. У ваздуху су 30 дана утврђена поленова зрна трава са ниским вредностима. Полен корова је регистрован сваки дан са повишеним вредностима и изрзитим трендом повећања дневних концентрација (График 2а, 2б и 2в, Прилог 1).

Полен је регистрован у ваздуху свакодневно са повишеним вредностима У ваздуху је било присутно 14 од 24 типа полена које се прате У Новом Саду (Прилог 1). Просечне средње дневне концентрације полена су варирале од минималних 59 до максималних 441 ПЗ/м³ ваздуха.

Завршила се сезона полена у ваздуху за 15 од 16 дрвенастих биљних врста које се прате у Новом Саду. Појединачна поленова зрна су утврђена за: липу – 9 дана, а за бор/смрче/јеле, јавор, граб, орах, чемпрес/тису/ртује/клеке по 1 дан. Крајем септембра

и у октобу ће цветати кедар те ће се његов полен тада појавити у ваздуху (Прилог 1).

Полен типа **трава**: Поленова зрна трава су регистрована 30 дана са ниским дневним концентрацијама. Осетљиве особе су могле имати симптоме само током дужег боравка у близини непокошених процветалих травњака и ливада. Током септембра полен трава ће бити присутан у ваздуху готово сваки дан са ниским до умерено високим вредностима. Појединих дана ризик за настанак алергијских симптома код осетљивих особа ће бити благо повишен.

Од корова током јула је регистровано је свих 7 типова полена које се прате у Новом Саду, и то

Полен типа **амброзија**: Полен типа амброзија је био присутан у ваздуху 31 дан, од чега: 4 са ниским, 11 са умерено високим и 16 дана са високим дневним концентрацијама (Прилог 1). Само током прве декаде августа су регистроване ниске вредности, током друге декаде чак 6 дана су бележене високе а у трећој декади искључиво високе дневне концентрације. 27. августа је забележена за овај месец највећа дневна концентрација полена амброзије. Највећи број дана одржавао се веома висок ризик за настанак симптома код осетљивих особа. Тек крајем друге декаде септембра се може очекивати значајније смањење дневних концентрација полена амброзије уколико опадне дневна температура уз значајнији кишни период. Ризик за настанак симптома ће бити висок а тек у трећој декади септембра се очекује и смањење до нивоа умерено високог ризика.

Полен типа **коприве**: Полен типа коприве је регистрован у ваздуху 31 дан од чега, 11 са ниским, 18 са умерено високим и 2 дана са високим дневним концентрацијама (Прилог 1). Ризик за настанак алергијских реакција је био благо повишен током прве две декаде августа месеца. У септембру ће доћи до даљег смањивања укупне месечне количине полена коприве и низак до благо повишени ризик за настанак симптома код осетљивих особа.

Полен типа **пепељуга**: Полен типа пепељуга је регистрован у ваздуху 31 дан, од чега, 19 са ниским, 11 дан са умерено високим и 1 дана са високим дневним концентрацијама. Повишен ризик за осетљиве особе је постојао током друге половине месеца. Током септембра повремено ће се јавити повишене дневне концентрације уз благо повишен ризик за осетљиве особе.

Полен типа **конопље**: Полен типа конопље је био присутан у ваздуху 30 дана, од чега, 20 са ниским и 10 дана са умерено високим дневним концентрацијама (Прилог 1). Ризик за настанак алергијских реакција је био повишен нарочито током друге декаде августа. У септембру августу се очекује смањењем броја дана и концентрација полена конопљи у ваздуху, те ће се смањивати ризик за осетљиве особе.

Полен типа **пелена**: Полен типа пелена је био присутан у ваздуху 29 дана, од чега 25 са ниским и 4 са умерено високим дневним концентрацијама (Прилог 1). Учестала појава са благим повећањима дневних вредности, утицала је на појаву повишеног ризик за настанак симптома код осетљивих особа. Током септембра полен пелена ће бити присутан у ваздуху готово сваки дан а половином месеца са благим повећањем

